

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 10 noiembrie 2022
(OR. en)

14613/22

AGRI 620
ENV 1139

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	10 noiembrie 2022
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2022) 590 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Asigurarea disponibilității și accesibilității prețurilor îngrășămintelor

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2022) 590 final.

Anexă: COM(2022) 590 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 9.11.2022
COM(2022) 590 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Asigurarea disponibilității și accesibilității prețurilor îngrășămintelor

1. INTRODUCERE

În prezent, se desfășoară o **criză globală a îngrășămintelor minerale**, de o gravitate nemaîntâlnită din anii 1970. Pandemia de COVID-19, cu perturbările pe care le-a provocat lanțului de aprovizionare, urmată de criza energetică, a condus la prețuri record ale îngrășămintelor.

Îngrășămintele joacă un **rol semnificativ în ceea ce privește securitatea alimentară**¹.

Invadarea ilegală și nejustificată a Ucrainei de către Rusia a avut efecte negative semnificative asupra piețelor deja foarte tensionate ale îngrășămintelor la nivel mondial, ceea ce a scos la iveală deficiențe cauzate de dependența lumii de câțiva furnizori la nivel mondial. Rusia, care în 2020 acoperea aproximativ 15 % din exporturile mondiale de îngrășămintele, a impus restricții asupra propriilor exporturi de alimente și îngrășămintele, reducând oferta la nivel mondial și determinând creșterea prețurilor. Penuria și prețurile ridicate la îngrășămintele agravează criza în materie de securitate alimentară din lume² și este necesar un efort concertat pentru a face față crizei globale de îngrășămintele. UE și-a intensificat eforturile de abordare a insecurității alimentare mondiale și de atenuare a efectelor crizei alimentare în țările vulnerabile, prin intermediul unui **răspuns rapid și cuprinzător al Echipii Europa la insecuritatea alimentară mondială**.

În plus, **culoarele de solidaritate ale UE și Inițiativa privind exportul de cereale prin Marea Neagră** au fost eficace la atenuarea crizei alimentare, permițând Ucrainei să continue să exporte cereale și contribuind la stabilizarea piețelor și la scăderea prețurilor la alimente. **Culoarele de solidaritate UE-Ucraina** au devenit o legătură comercială majoră între Ucraina, UE și restul lumii și au facilitat până în prezent exportul a peste 14 milioane de tone de produse agricole ucrainene (cereale, semințe oleaginoase și produse conexe, inclusiv îngrășămintele), contribuind astfel la atenuarea crizei alimentare mondiale. UE sprijină rolul de facilitator al ONU și al Turciei, solicitând reînnoirea Inițiativei privind exportul de cereale prin Marea Neagră după 19 noiembrie. O întrerupere a acestei scheme ar avea consecințe grave asupra securității alimentare la nivel mondial.

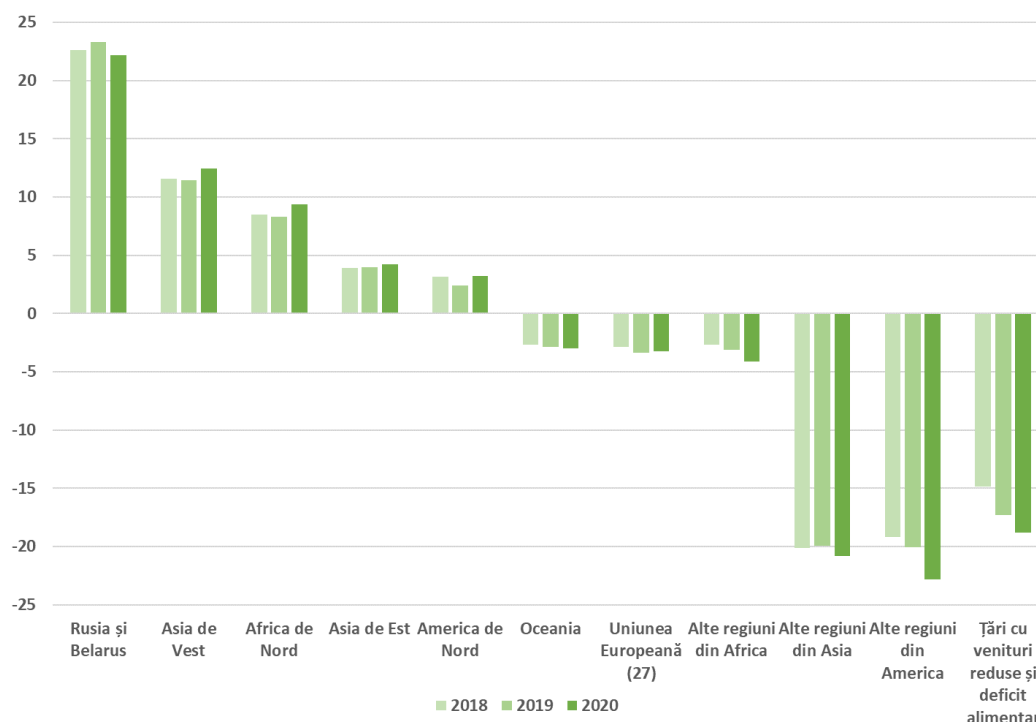
În special **țările cu venituri mici și medii** sunt cele mai afectate de piețele tensionate ale îngrășămintelor. În 2022, un număr record de **222 de milioane de persoane din 53 de țări sunt grav afectate de insecuritate alimentară** și au nevoie urgentă de asistență. Printre țările cele mai afectate se numără Somalia, Afganistan, Etiopia, Nigeria, Sudanul de Sud și Yemen, dar și regiunea Americii de Sud.

¹ A se vedea anexa 1 la prezenta comunicare pentru o scurtă explicație a proceselor biologice și chimice care stau la baza funcționării îngrășămintelor și a impactului acestora.

² A se vedea Comunicarea Comisiei din 23 martie 2022 intitulată „Garantarea securității alimentare și consolidarea rezilienței sistemelor alimentare”, COM/2022/133 final.

Deși o producție alimentară viabilă depinde de mai mulți factori decât îngrășămintele, ceea ce face ca situația actuală să fie deosebit de critică este **efectul pe termen scurt pe care penuria de îngrășăminte îl poate avea asupra randamentului agricol**. O producție mai scăzută înseamnă mai puțină hrană. ONU a avertizat cu privire la o criză globală a îngrășămintelor, indicând că aceasta ar putea pune în pericol producția de alimente în următorii ani, ceea ce ar afecta țările care nu dispun de o marjă de manevră bugetară pentru a desfășura programe de sprijin prin care să susțină accesibilitatea prețurilor îngrășămintelor.

Figura 1: Comerțul net cu îngrășăminte exprimat în milioane de tone de nutrienți

Sursă FAOSTAT³

Deficitul mondial de îngrășăminte este cauzat în principal de prețul ridicat al gazelor naturale, care sunt necesare pentru producția de îngrășăminte azotoase⁴. **Europa deține o industrie importantă a îngrășămintelor**, dar depinde de importurile de gaze naturale, precum și de importurile de fosfați și potasă⁵. În vara anului 2022, gazele au reprezentat până la 90 % din costul de producție variabil al producției de amoniac în UE (amoniacul

³ Agregatele geografice sunt agregatele FAOSTAT sau cele construite din acestea.

⁴ Situația și mecanismele pieței îngrășămintelor în UE și în lume sunt explicate pe scurt în [anexa 2](#) la prezenta comunicare.

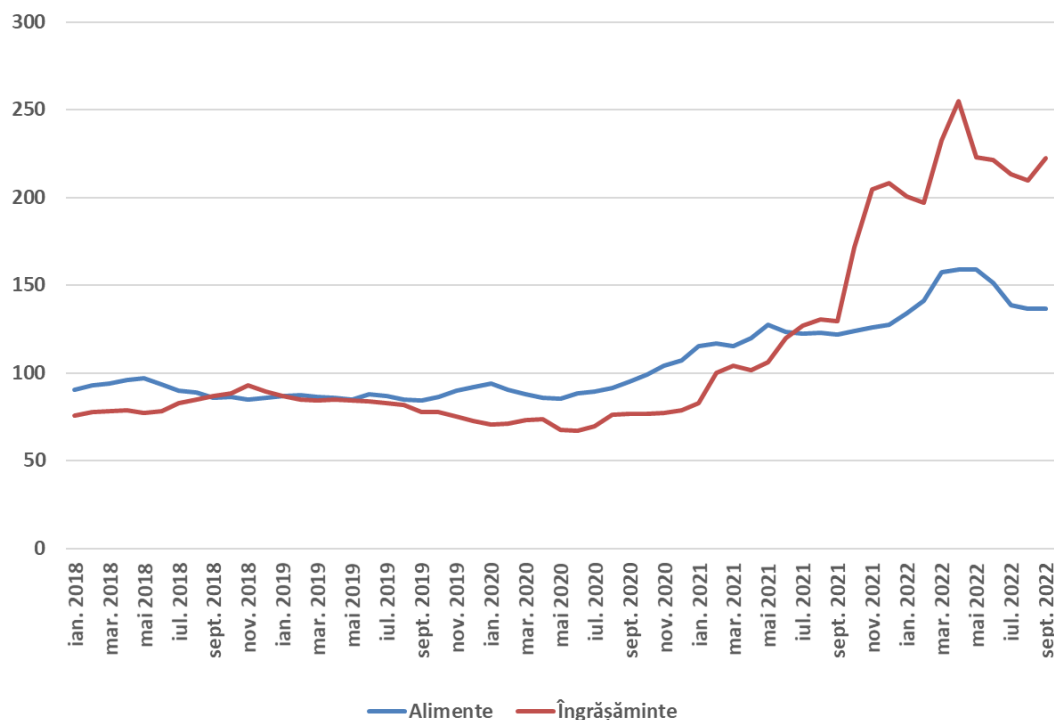
⁵ Macronutrienții principali utilizați în producția de îngrășăminte sunt azotul, fosforul și potasiul.

este un produs intermediar pentru îngrășămintele azotoase). În august 2022, când prețurile gazelor au atins un nivel maxim, industria a închis 70 % din capacitatea sa de producție de amoniac, deoarece producția devenise neprofitabilă. Există indicii că utilizarea actuală a capacității este de 50 %. În cazul în care prețurile gazelor scad și mai mult, este de așteptat ca utilizarea capacității să crească și mai mult. Reducerea producției în UE înseamnă, de asemenea, mai puține exporturi ale Uniunii către țări din afara UE. Exporturile de produse intermediare și de îngrășăminte de azot au scăzut cu 9 %, în timp ce importurile au crescut cu 19 % în primele opt luni ale acestui an.

Deși îngrășămintele rămân disponibile în UE, accesibilitatea acestora constituie o provocare pentru fermieri (o creștere cu 149 % a prețurilor de la un an la altul în septembrie 2022 pentru îngrășămintele azotoase), în special deoarece și prețurile altor factori de producție (energie) au crescut semnificativ. Prețurile ridicate ale îngrășămintelor afectează deciziile de achiziționare și plantare ale fermierilor, iar acest lucru, la rândul său, ar putea afecta recolta din sezonul următor și **contribuția UE la disponibilitatea și accesibilitatea prețurilor alimentelor** la nivel mondial.

Măsurile pe care UE le pune în aplicare pentru a **atenua prețurile ridicate la energie** vor îmbunătăți condițiile pentru industria îngrășămintelor. Cu toate acestea, sunt necesare acțiuni mai urgente și mai specifice. Acțiunile pe termen scurt propuse în prezentul document ar trebui să atenueze dificultățile cu care se confruntă fermierii și producătorii de îngrășăminte din UE și să promoveze obiectivul strategic al UE de a **reduce dependența de importurile din Rusia** prin diversificarea producției și asigurarea unor lanțuri de aprovizionare fiabile. La nivel mondial, angajamentul UE în combaterea insecurității alimentare trebuie consolidat în continuare.

Figura 2: Indicele global al prețurilor îngrășămintelor și produselor alimentare (indice 100 = 2010)

Sursă: Banca Mondială

Obiectivul strategic general al UE rămâne definit de țintele stabilite în **Strategia „De la fermă la consumator”**. Dovezile arată că îngrășămintele nu sunt întotdeauna aplicate în mod corespunzător. **Pierderile de nutrienți** reprezintă până la 50-60 % din cantitatea aplicată pe terenuri în anumite regiuni și indică o utilizare excesivă a îngrășămintelor pe hectar de terenuri cultivate în multe părți ale UE, cu un câștig de producție evident redus. Prin urmare, obiectivul Strategiei „De la fermă la consumator” de a reduce pierderile de nutrienți cu 50 % până în 2030, menținând în același timp fertilitatea solului, este realizabil.

Cu toate acestea, pe termen scurt și în contextul incertitudinilor geopolitice, ar trebui depuse toate eforturile rezonabile pentru a evita compromiterea **contribuției** continue a UE la **disponibilitatea și accesibilitatea prețurilor alimentelor**. Trebuie să ne asigurăm că sancțiunile UE împotriva Rusiei sunt implementate astfel cum s-a prevăzut, permițând tranzitul și fluxul de îngrășămintă pentru a fi utilizate de fermierii din UE și din afara acesteia. Accelerarea tranziției către o **producție alimentară durabilă și către tehnologii inovatoare** constituie soluția structurală a Uniunii pentru a asigura disponibilitatea și accesibilitatea alimentelor și pentru a proteja sănătatea mediului și a planetei noastre.

Prin prezenta comunicare, Comisia prezintă următoarele **acțiuni interne**:

- Comisia indică faptul că statele membre pot acorda prioritate, în planurile lor naționale de urgență, **accesului continuu și neperturbat la gazele naturale** al producătorilor de îngrășăminte în cazul raționalizării gazelor, în conformitate cu Comunicarea Comisiei intitulată „Să economisim gazele pentru siguranță la iarnă”.
- **Cadrul** temporar de **criză pentru ajutoarele de stat** permite un sprijin specific pentru fermieri și producătorii de îngrășăminte. Prin cea de a doua modificare a cadrului, care a avut loc la 28 octombrie 2022, Comisia a majorat plafoanele stabilite pentru ajutoarele în cantități limitate pentru fermieri și a sporit flexibilitatea și posibilitățile de sprijin pentru întreprinderile afectate de creșterea costurilor energiei, cum ar fi producătorii de îngrășăminte, sub rezerva unor garanții. Există potențial de extindere a unui astfel de ajutor specific peste nivelul actual scăzut al ajutoarelor aprobate pentru acest sector. Autoritățile publice ar putea, de exemplu, să achiziționeze îngrășăminte și să le ofere fermierilor la prețuri mai mici.
- Fondurile generate de măsuri precum **plafonarea veniturilor de pe piață** ale anumitor producători de energie electrică și **contribuția de solidaritate** prevăzută în temeiul legislației Uniunii pot fi, de asemenea, utilizate, sub rezerva condițiilor aplicabile, în scopul schemelor naționale de sprijin.
- Comisia va examina împreună cu statele membre oportunitatea de a utiliza **rezerva pentru agricultură** în valoare de 450 de milioane EUR pentru exercițiul financiar 2023 pentru fermierii afectați de costurile ridicate ale factorilor de producție.

- Comisia va examina și va discuta cu statele membre modul optim de utilizare a **planurilor strategice PAC** pentru a aborda situația îngrășămintelor. Măsurile de fertilizare durabilă ar trebui puse în aplicare în mod accelerat. Comisia încurajează statele membre să se asigure că revizuirile planurilor lor – dacă sunt programate insuficient în acest moment– îi ajută pe fermieri să utilizeze îngrășămintele într-un mod mai eficient și mai durabil. Comisia va saluta și va sprijini astfel de modificări și se va asigura că aceste intervenții reduc și previn pierderile de nutrienți care dăunează mediului.
- Comisia va lua măsuri pentru a îmbunătăți **transparența pieței** îngrășămintelor din UE prin intermediul unui nou observator al pieței, care urmează să fie înființat în 2023, și prin organizarea de consultări periodice cu părțile interesate în cadrul grupului de experți al mecanismului european în caz de criză în materie de securitate alimentară (EFSCM).
- În efortul de a promova **autonomia strategică deschisă** a UE ca o oportunitate pentru UE de a-și asigura securitatea aprovizionării cu alimente și de a stabili standarde înalte de durabilitate, Comisia va promova următoarele măsuri în ceea ce privește îngrășămintele:
 - îmbunătățirea accesului la **îngrășăminte organice** și nutrienți din fluxurile de deșeuri reciclate, în special în regiunile cu o utilizare scăzută a îngrășămintelor organice;
 - sprijinirea conversiei industriei europene a îngrășămintelor azotoase la o industrie bazată pe **amoniac produs din hidrogen din surse regenerabile și fără combustibili fosili**;
 - asigurarea unui mediu de reglementare stabil și funcțional care să reglementeze producția de **hidrogen din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon**, asigurând astfel dezvoltarea rapidă a unei piețe pentru îngrășămintele pe bază de hidrogen din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon;
 - sprijinirea **diversificării importurilor** în vederea reducerii dependenței de Rusia;
 - lansarea, în 2023, a unei noi provocări a **Consiliului European pentru Inovare** privind agricultura rezilientă.
- Comisia va adopta un **Plan de acțiune pentru gestionarea integrată a nutrienților** în primul trimestru al anului 2023, care va viza acțiuni la nivelul UE și la nivel național pentru a promova o utilizare mai eficientă a nutrienților, ținând seama de punctele de plecare ale statelor membre și de obiectivul ambițios de reducere la zero a poluării.

În domeniul internațional, Comisia:

- Va continua colaborarea cu statele sale membre și cu instituțiile financiare europene, în cadrul unei abordări de tip Echipa Europa, în ceea ce privește contribuția la cele patru componente ale **răspunsului Echipii Europa la insecuritatea alimentară la nivel mondial (solidaritate, producție, comerț și multilateralism)**.
- Va continua colaborarea cu statele sale membre, cu Ucraina, cu Moldova și cu părțile interesate relevante pentru a spori capacitatea culoarelor de solidaritate UE-Ucraina.
- **Va coopera cu anumite țări partenere ale UE**, inclusiv prin intermediul Provocării globale privind îngrășămintele, pentru a reduce dependența și consumul lor de îngrășămintele minerale importate prin **utilizarea unor practici agricole eficiente și durabile** și a unor alternative bazate pe gestionarea durabilă a fertilității solului.
- Va îmbunătăți transparența pieței mondiale a îngrășămintelor, prin contribuția la inițiativele internaționale relevante privind îngrășămintele, în special la **Sistemul de informații privind piața agricolă (AMIS)** al G20.
- Va continua colaborarea cu agențiile ONU și cu instituțiile financiare internaționale pentru a aborda în cadrul **forurilor bilaterale și multilaterale** aspectele legate de disponibilitatea și accesibilitatea prețurilor îngrășămintelor și pentru a contribui la soluții multilaterale durabile.
- Va intensifica sprijinul pentru **abordarea nevoilor legate de balanța de plăți**, inclusiv prin intermediul Fondului FMI pentru reducerea sărăciei și creștere economică, și consolidarea cooperării cu instituțiile financiare independente în cadrul Global Gateway pentru a dezvolta investiții inovatoare și durabile.
- Va iniția discuții privind îmbunătățirea transparenței, inclusiv **evitarea restricțiilor la export în ceea ce privește comerțul cu îngrășămintele** în cadrul **OMC**, în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate în cadrul declarației privind insecuritatea alimentară convenite cu ocazia ultimei conferințe ministeriale.
- Va continua colaborarea cu statele membre pentru a asigura buna desfășurare a **comerțului mondial cu produse agroalimentare, inclusiv cu îngrășămintele**.
- **Își va intensifica activitatea de comunicare comună și de informare diplomatică** pentru a evidenția și a consolida răspunsul Echipii Europa la insecuritatea alimentară și pentru a combate dezinformarea rusă. UE va continua să monitorizeze și să combată manipularea informațiilor de către Rusia, inclusiv prin intermediul canalelor publice ale UE, cum ar fi EUvsDisinfo, continuând totodată colaborarea cu parteneri care împărtășesc aceeași viziune, în special în cadrul G7 și al NATO.

2. ASIGURAREA DISPONIBILITĂȚII ȘI ACCESIBILITĂȚII PREȚURILOR ÎNGRĂȘĂMINTELOR ÎN UE

2.1. Monitorizarea pieței

De la creșterea prețurilor factorilor de producție agricolă în 2021, piața îngrășămintelor s-a aflat pe ordinea de zi a reuniunilor Comisiei cu părțile interesate și cu statele membre, inclusiv în cadrul mecanismului european de pregătire și răspuns în caz de criză în materie de securitate alimentară (EFSCM) și în cadrul reuniunilor grupului de experți privind produsele fertilizante.

Nu există date privind stocurile deținute de industria îngrășămintelor și/sau de fermieri și de organizațiile de producători ale acestora. Comisia va îmbunătăți transparența pieței prin intermediul unui **observator pentru piețele îngrășămintelor** din UE și va examina modalitățile prin care se pot obține mai multe date în timp real de la statele membre și de la părțile interesate.

2.2. Politica agricolă comună (PAC) și planurile strategice PAC ale statelor membre

În cadrul noii PAC, sprijinul financiar este disponibil pe scară largă pentru fermieri în vederea **optimizării utilizării îngrășămintelor**, permițându-le astfel să obțină beneficii de mediu, climatice și economice. Cele mai bune practici din statele membre arată că, cu o utilizare mai eficientă a azotului, gradul de utilizare a îngrășămintelor poate fi redus, menținând sau chiar crescând randamentele, precum și având un impact pozitiv asupra fertilității solului în ansamblu⁶. În același timp, creșterea eficienței în UE ne va reduce nevoia de îngrășămintă, reducând tensiunile de pe piața mondială.

Noua arhitectură verde combină condiționalitatea sporită (GAEC și SMR) pentru a proteja și a îmbunătăți sănătatea și fertilitatea solului⁷ cu măsuri voluntare concepute de statele membre pentru a sprijini fermierii dincolo de cerințele minime, inclusiv în domeniul gestionării nutrienților. Măsurile voluntare pentru fermieri includ intervenții precum **programele ecologice și angajamentele de gestionare a agromediului și a climei**. Toate planurile strategice PAC abordează eficiența utilizării nutrienților prin diferite acțiuni:

⁶ În acest context, propunerea de lege privind sănătatea solului din 2023 va oferi mai multe răspunsuri specifice pe termen mediu/lung la problema fertilității solului pentru securitatea alimentară în UE.

⁷ GAEC (bune condiții agricole și de mediu) și SMR (cerințele legale în materie de gestionare) relevante în domeniul nutrienților respectă obligațiile care decurg din Directiva privind nitrării (SMR 2), stabilirea de zone tampon de-a lungul cursurilor de apă (GAEC 4), măsurile de evitare a eroziunii solului și de asigurare a unei acoperiri minime a solului (GAEC 5 și 6) și rotația culturilor (GAEC 7).

- Intervențiile stimulează **diversificarea culturilor și creșterea rotației, cu includerea culturilor proteice**. Planurile PAC sprijină, de asemenea, „**culturile de captare**”⁸ care sporesc fertilizarea ecologică și **materia organică din sol** sau angajamentele de a crește acoperirea solului dincolo de cerințele minime.
- Planurile strategice PAC sprijină adoptarea pe scară mai largă a **planurilor de gestionare a nutrienților** – dincolo de domeniile în care acestea sunt deja obligatorii în temeiul Directivei privind nitrații – care sporesc eficiența utilizării.
- **Agricultura de precizie, agricultura ecologică și agroecologia** sunt sprijinite în cadrul planurilor sub forma angajamentelor în materie de gestionare și a investițiilor în utilaje noi, practici care necesită un grad redus de utilizare a îngrășămintelor și un acces mai larg la consiliere și formare⁹.
- Planurile strategice PAC sprijină **înlocuirea** parțială a **îngrășămintelor minerale cu îngrășăminte organice**, cum ar fi gunoiul de grajd, nămolul de epurare și deșeurile biologice, provenite din procesele de metanizare sau din tratamentele biologice și termice, asigurându-se, în același timp, că acest lucru nu duce la pierderi mai mari de nutrienți.

În cadrul negocierilor care au condus la adoptarea planurilor strategice PAC, Comisia a îndemnat statele membre să includă în planurile lor măsuri în ceea ce privește practicile de optimizare a utilizării eficiente a îngrășămintelor. Odată ce toate planurile sunt adoptate, **Comisia se va asigura că intervențiile planificate sunt monitorizate și puse în aplicare** și va încuraja statele membre să promoveze o **adoptare pe scară mai largă a acestor măsuri** de către fermieri. Comisia va invita statele membre să analizeze stabilirea de priorități ulterioare și să crească nivelul de ambiție al unor astfel de intervenții cu ocazia **viitoarelor revizui ale planurilor lor strategice PAC**. În special, **Comisia invită statele membre să accelereze implementarea instrumentului pentru sustenabilitatea fermelor în ceea ce privește utilizarea nutrienților (FAsT)** și adoptarea acestuia de către fermieri¹⁰.

2.3. Măsuri excepționale și rezerva pentru agricultură

În martie 2022, Comisia a adoptat un **pachet excepțional de sprijin** în valoare de 500 de milioane EUR pentru a sprijini producătorii cei mai afectați de consecințele grave ale

⁸ Culturile de captare preiau surplusul de azot rămas din fertilizarea culturii anterioare, împiedicând pierderea acestuia prin spălarea nutrienților.

⁹ Investițiile legate de agricultura de precizie sunt incluse în mod explicit în 24 de proiecte de planuri.

¹⁰ Instrumentul pentru sustenabilitatea fermelor în ceea ce privește utilizarea nutrienților le permite fermierilor să își optimizeze utilizarea îngrășămintelor din punctul de vedere al calendarului de aplicare, al cantităților și al plasării acestora.

războiului din Ucraina. Fondurile din rezerva pentru situații de criză a PAC au fost utilizate în acest scop. Pe această bază, statele membre au acordat sprijin financiar în valoare de 492 de milioane EUR, acordând prioritate fermierilor implicați în practici durabile și celor care au fost cel mai grav afectați de criză.

În cadrul **rezervei pentru agricultură** a PAC reformate, în 2023, 450 de milioane EUR vor fi disponibile pentru măsuri de intervenție publică și de depozitare în vederea stabilizării piețelor agricole sau pentru măsuri excepționale care ar răspunde amenințărilor de perturbare a pieței, riscurilor la adresa sănătății sau altor situații de urgență, astfel cum se prevede în Regulamentul privind organizarea comună a piețelor. Comisia va analiza, împreună cu statele membre, oportunitatea punerii în aplicare a unor măsuri excepționale în cadrul rezervei pentru agricultură pentru a preveni perturbările pieței care ar rezulta din impactul pieței tensionate a îngrășămintelor asupra producției fermierilor din UE.

2.4. Cadrul temporar privind ajutoarele de stat în situații de criză ca mijloc de asistență financiară

Cadrul temporar privind ajutoarele de stat în situații de criză (denumit în continuare „cadrul”) permite statelor membre să utilizeze flexibilitatea prevăzută de normele privind ajutoarele de stat și să sprijine, printre altele, producătorii agricoli primari, inclusiv în ceea ce privește achizițiile lor de îngrășămintă, precum și producătorii de îngrășămintă. Statele membre pot acorda ajutoare pentru a acoperi o parte din creșterea recentă a costurilor gazelor și energiei electrice pentru întreprinderi, inclusiv, de exemplu, pentru agricultura primară și producătorii de îngrășămintă, sub rezerva unor garanții.

În perioada martie-septembrie 2022, Comisia a aprobat 18 **scheme de ajutoare specifice pentru agricultură**, cu un buget total de aproximativ 3,5 miliarde EUR în temeiul cadrului. Trei dintre scheme sunt dedicate achizițiilor de îngrășămintă de către fermieri (buget total de 855 milioane EUR). Majoritatea statelor membre au optat pentru scheme de tip umbrelă deschise tuturor sectoarelor economiei (455 miliarde EUR în septembrie 2022). Unele state membre au optat pentru scheme de ajutoare de stat specifice pentru a sprijini întreprinderile mari consumatoare de energie.

La 28 octombrie 2022, **cadrul a fost adaptat** la nevoile statelor membre pentru a sprijini întreprinderile mari consumatoare de energie cele mai afectate de criză, inclusiv producătorii de îngrășămintă. Producătorii de îngrășămintă, ca sector deosebit de afectat, pot beneficia, în cazul în care îndeplinesc criteriile de eligibilitate, de intensități mai mari ale ajutorului și de un quantum al ajutorului de până la 150 milioane EUR¹¹. Pentru întreprinderile care primesc sume mai importante ca ajutoare, cadrul temporar de criză prevede angajamente în sensul stabilirii unei căi de reducere a amprente de carbon a

¹¹ Comunicarea Comisiei, „Cadru temporar de criză pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei”, C(2022) 7945 final.

consumului de energie și al punerii în aplicare a măsurilor de eficiență energetică. De asemenea, a fost majorat plafonul ajutorului maxim pentru agricultura primară (fermieri), ceea ce permite statelor membre să sprijine achiziționarea de îngrășăminte de către fermieri, dacă este necesar.

Sprijinul de stat poate lua diferite forme, dincolo de măsurile de ajutor de stat. De exemplu, este posibil ca autoritățile publice să achiziționeze îngrășăminte la prețuri de piață mai competitive (având în vedere puterea lor de negociere) și să le ofere fermierilor la prețuri mai mici (în acest caz, ar exista un element de ajutor de stat), sub rezerva limitelor aplicabile ale cadrului. Statele membre ar putea, de asemenea, să se asigure că îngrășămintele sunt distribuite fermierilor într-un mod rezonabil și nediscriminatoriu, în special în cazul unei raționalizări a gazelor în caz de necesitate.

2.5. Alte finanțări din partea UE

În virtutea unui plafon al veniturilor de pe piață ale anumitor producători de energie electrică și a contribuției de solidaritate¹², statele membre pot dispune de fonduri pe care, printre altele, **le pot redirecționa prin intermediul cadrului către utilizatorii mari consumatori de energie, cum ar fi fermierii sau producătorii de îngrășăminte** (până la o valoare estimată de 140 miliarde EUR), pentru a sprijini întreprinderile din industriile mari consumatoare de energie, cu condiția ca aceste fonduri să fie utilizate pentru investiții în energia din surse regenerabile, eficiența energetică sau alte tehnologii de decarbonizare. Măsurile specifice și excepționale propuse recent (SAFE – Sprijinirea energiei la prețuri abordabile) în temeiul normelor **politicii de coeziune** pentru perioada 2014-2020 ar permite autorităților naționale să aleagă redirecționarea a până la 40 de miliarde EUR pentru a sprijini IMM-urile, lucrătorii și gospodăriile vulnerabile să facă față creșterii prețurilor la energie. În plus, Comisia încurajează statele membre să acorde prioritate măsurilor care vizează accesibilitatea prețurilor îngrășămintelor, consolidând astfel securitatea alimentară.

Având în vedere criza energetică actuală, Comisia a propus modificări specifice ale Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) pentru a integra capitole dedicate planului REPowerEU, pe care statele membre le pot adăuga la planurile lor de redresare și reziliență (PRR) existente. Comisia a emis, de asemenea, orientări pentru statele membre cu privire la modul de modificare și completare a PRR cu capitole dedicate planului REPowerEU, care ar trebui să vizeze economiile de energie, diversificarea surselor de aprovizionare cu energie și introducerea accelerată a energiei din surse regenerabile pentru a înlocui combustibilii fosili în locuințe, în industrie și în producția de energie electrică. Când își revizuiesc planurile, statele membre ar putea integra sprijinul pentru o producție durabilă de îngrășăminte ca parte a acestei

¹² Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie.

diversificări, cu respectarea deplină a principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative”¹³.

În cadrul programului **Orizont Europa**¹⁴, sunt mobilizate investiții specifice cu un volum de aproximativ 9 miliarde EUR pentru perioada actualului cadru financiar multianual 2021-2027, dedicate programelor de lucru, parteneriatelor și misiunilor clusterului 6 legate de alimentație, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu. În primii doi ani ai programului Orizont Europa, se estimează că peste 35 de proiecte cu un buget de aproximativ 180 de milioane EUR vizează îngrășămintele în agricultură, printre acestea numărându-se proiecte privind optimizarea bugetului pentru nutrienți, produse fertilizante alternative și soluții agroecologice bazate pe natură pentru gestionarea nutrienților. Finanțarea se acordă, de asemenea, în cadrul misiunii „Un pact al solului pentru Europa”. Unul dintre obiectivele sale specifice este reducerea poluării solului, direcționând acțiunile către reducerea utilizării îngrășămintelor și a pierderilor de nutrienți.

În 2023, Comisia va lansa o nouă provocare a Consiliului European pentru Inovare în ceea ce privește agricultura rezilientă, cu un buget de 65 de milioane EUR pentru a sprijini întreprinderile nou-înființate din domeniul tehnologiei agricole (agtech) pentru dezvoltarea rapidă a inovațiilor deep-tech în vederea menținerii și îmbunătățirii randamentului culturilor cu tehnologii ecologice, în special în domeniul fertilizării.

Fondul pentru inovare al sistemului de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) oferă, de asemenea, finanțare pentru proiecte demonstrative inovatoare care contribuie la obiectivele economiei circulare și sunt legate de recuperarea materialelor din deșeuri și ape uzate, cum ar fi, printre altele, nutrienții.

2.6. Îngrășămintele organice

Înlocuirea îngrășămintelor minerale cu îngrășămintele organice face parte din soluția de **reducere a dependenței UE de gaze** și este promovată, de asemenea, prin intermediul obiectivului ecologic al UE (25 % din terenurile arabile până în 2030¹⁵). Aceasta va contribui la reducerea amprente de carbon a îngrășămintelor.

¹³ 12 februarie 2021, Comunicarea Comisiei, Orientări tehnice privind aplicarea principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative”, (2021/C58/01).

¹⁴ Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013.

¹⁵ Agricultură ecologică nu autorizează utilizarea îngrășămintelor sintetice.

Începând din iulie 2022, **Regulamentul privind produsele fertilizante**¹⁶ (RPF) a deschis piața unică, în special pentru îngrășămintele fabricate din deșeuri și subproduse recuperate disponibile în UE. Acest regulament **promovează alternative ecologice și circulare** la gazele naturale și la materiile prime extrase pentru producția de îngrășăminte. Produsele fertilizante specializate din UE, cum ar fi îngrășămintele cu tehnologie de inhibare, îngrășămintele cu eliberare controlată și biostimulatorii plantelor, vor spori eficiența utilizării și, prin urmare, vor reduce cantitățile de îngrășămințe necesare pentru optimizarea producției. Viitoarea definiție a punctelor finale din lanțul de producție în temeiul Regulamentului privind subprodusele de origine animală – o condiție prealabilă pentru accesul pe piață acordat prin RPF – va constitui un progres suplimentar important.

Dezvoltarea unor metode de extindere a **reciclării eficiente a nutrienților din deșeurile organice** (de exemplu, gunoiul de grajd, digestia anaerobă, nămolul și alte fluxuri de deșeuri organice) în bioproduse fertilizante regenerabile contribuie la obiectivele **Strategiei „De la fermă la consumator”**. Un element important în acest sens este separarea și colectarea deșeurilor biologice. O mai bună utilizare a deșeurilor organice la nivel local are nu numai beneficii pentru mediu, ci și beneficii economice pentru crescătorii de animale și pentru fermierii care produc culturi arabile și va reduce dependența agriculturii europene de îngrășămintele minerale din afara UE. La 26 octombrie 2022, Comisia a adoptat o revizuire a Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale¹⁷, inclusiv obligații mai stricte de recuperare a nutrienților din apele uzate, care pot fi apoi reutilizați în agricultură.

Utilizarea gunoiului de grajd și a gunoiului de grajd prelucrat¹⁸, în conformitate cu Directiva privind nitrații, poate juca un rol în a-i ajuta pe fermieri să își reducă expunerea la prețurile volatile ale îngrășămintelor minerale și să închidă ciclurile nutrienților¹⁹.

¹⁶ Regulamentul (UE) 2019/1009 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor fertilizante UE.

¹⁷ Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale.

¹⁸ JRC 2020, „REcovered Nitrogen from manURE” (azot recuperat din gunoi de grajd) – Propuneri tehnice pentru utilizarea în condiții de siguranță a gunoiului de grajd prelucrat peste pragul stabilit pentru zonele vulnerabile la nitrați de Directiva privind nitrații. Un raport al Centrului Comun de Cercetare din 2020 (denumit „RENURE”), concluzionează că s-au înregistrat progrese considerabile în ceea ce privește dezvoltarea tehnologiilor care reduc spălarea nutrienților din gunoiul de grajd prelucrat. Cu toate acestea, este probabil ca tehnologiile disponibile să genereze produse cu emisii mai ridicate de amoniac decât anumite îngrășămințe minerale, cum ar fi nitratul de calciu și amoniu (NCA) și nitratul de amoniu (NA) – deși mai bune decât gunoiul de grajd și similare sau mai mici decât ureea. Prin urmare, utilizarea produselor RENURE ar trebui să facă obiectul unor cerințe stricte privind practicile de aplicare, în deplină conformitate cu criteriile Directivei privind nitrații.

¹⁹ Directiva Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole. În zonele vulnerabile la nitrați, se poate utiliza gunoiul de grajd, dar și gunoiul de grajd prelucrat pentru a înlocui îngrășămintele minerale numai în limitele stabilite prin Directiva privind nitrații (170 kg/ha/an) pentru a se evita poluarea suplimentară.

Utilizarea circulară a deșeurilor biologice ca îngrășământ va fi discutată în **Planul de acțiune al Comisiei pentru gestionarea integrată a nutrienților**, care va fi adoptat la începutul anului 2023. În acest context, Comisia va evalua, de asemenea, noi măsuri de reglementare și de altă natură pentru a permite utilizarea pe scară mai largă a nutrienților recuperați din gunoiul de grajd.

2.7. Surse alternative de aprovizionare pentru importuri și suspendarea taxelor la import pentru amoniac și uree

Diversificarea surselor de aprovizionare cu îngrășăminte importate și produse intermediare pentru a asigura disponibilitatea îngrășămintelor constituie o reacție pragmatică la reducerea producției în UE, în special în regiunile în care există legături adecvate cu porturile. În acest sens, acordurile de liber schimb (ALS) ale UE promovează accesul la îngrășăminte din partea principalilor parteneri comerciali. Acest lucru nu distrage atenția de la interesul strategic pe care UE îl are în ceea ce privește un sector viabil al producției de îngrășăminte în UE.

Comisia a contactat **furnizori alternativi de îngrășăminte** pentru a compensa lipsa celor care proveneau anterior din Belarus și Rusia. Oman, Turkmenistan și Qatar au fost identificate ca surse alternative de îngrășăminte azotoase. Economiiile acestor țări din afara UE vor beneficia de astfel de importuri prin creștere economică și ocuparea forței de muncă. Importurile din Egipt și Algeria au crescut substanțial (cu aproape 20 % și, respectiv, 40 %), cu perspectiva realistă ca Egiptul să înlocuiască Rusia ca principala sursă de importuri a UE în 2022.

Nivelul taxelor vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate, de 6,5%, se aplică importurilor în UE de îngrășăminte azotoase²⁰. Comisia a propus suspendarea acestor tarife pentru două mărfuri intermediare esențiale utilizate în producția de îngrășăminte azotoase, și anume amoniacul și ureea, până la sfârșitul anului 2024²¹. Acest lucru ar aborda preocupările legate de disponibilitate și de accesibilitatea prețurilor în cadrul aprovizionării cu amoniac și uree și ar promova diversificarea importurilor. Propunerea este discutată în prezent în cadrul Consiliului. În 2019, în urma unei anchete privind dumpingul care cauza prejudiciu industriei UE, Comisia a instituit **taxe antidumping** la importurile de uree și nitrat de amoniu (UAN) din Rusia, Trinidad și Tobago și Statele Unite. La 26 octombrie 2022, Comisia a decis să nu le suspende²².

²⁰ O serie de țări exportatoare de îngrășăminte, cum ar fi Marocul, Egiptul, Algeria, Tunisia, Trinidad și Tobago, beneficiază de acces fără taxe vamale în UE în temeiul acordurilor de liber schimb.

²¹ 19 iulie 2022, Propunere de Regulament al Consiliului de modificare a anexei I la Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful Vamal Comun, COM(2022) 359.

²² Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2070 a Comisiei din 26 octombrie 2022, C/2022/7826.

2.8. Măsuri de asigurare a securității aprovizionării și a accesibilității prețurilor la gaze

În ultimul an, Comisia a luat măsuri decisive pentru a asigura securitatea aprovizionării cu gaze și pentru a stabiliza piețele gazelor. La 13 octombrie 2021, Comisia a publicat orientări adresate statelor membre („**setul de instrumente privind prețurile la energie**”) pentru a aborda impactul imediat al creșterii prețurilor și pentru a consolida și mai mult reziliența la șocurile viitoare²³.

Planul REPower EU din 18 mai 2022 a introdus măsuri de decarbonizare a piețelor gazelor și de promovare a gazelor din surse regenerabile, precum și a economiilor de energie, a diversificării surselor de aprovizionare cu energie și a introducerii accelerate a energiei din surse regenerabile pentru a limita impactul întreruperii aprovizionării și pentru a menține sub control prețurile energiei.

În comunicarea sa din iulie 2022 intitulată „**Să economisim gazele pentru siguranță la iarnă**”²⁴, Comisia a consolidat gradul de pregătire al UE pentru această iarnă. **Măsurile de reducere a cererii**, împreună cu eforturile depuse în temeiul Regulamentului privind înmagazinarea gazelor pentru a atinge și chiar a depăși obiectivele Uniunii privind înmagazinarea gazelor, și-au atins obiectivul. Deși încă la niveluri foarte ridicate din punct de vedere istoric, prețurile au scăzut în comparație cu nivelul maxim atins în august 2022. Comisia a furnizat statelor membre orientări cu privire la industriile considerate critice sau strategice dintr-o perspectivă societală în scopul stabilirii priorităților. Sectorul alimentar este identificat ca fiind un sector critic, iar sectorul îngrășămintelor ca aprovizionând **sectorul agricol critic din punct de vedere social** în întreaga UE. Comisia **subliniază că statele membre pot acorda prioritate** prin intermediul planurilor lor naționale de urgență, **accesului continuu și neperturbat la gaze naturale** pentru producătorii de îngrășăminte în cazul raționalizării gazelor.

Mai recent, la 18 octombrie 2022, Comisia a propus un nou regulament de urgență pentru a aborda prețurile ridicate ale gazelor în UE și pentru a asigura securitatea aprovizionării în această iarnă²⁵. Aceasta se va realiza prin achiziționarea de gaze în comun, mecanisme de limitare a prețurilor, noi măsuri privind utilizarea transparentă a infrastructurii și exercitarea solidarității între statele membre, precum și prin eforturi continue de reducere a cererii de gaze. Aceste noi măsuri vor ajuta și la **atenuarea suplimentară a presiunii**

²³ 13 octombrie 2021, Comunicarea Comisiei, „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”, COM(2021) 660 final.

²⁴ 17 iulie 2022, Comunicarea Comisiei, „Să economisim gazele pentru siguranță la iarnă”, COM (2022) 360 final.

²⁵ Propunere de Regulament al Consiliului, Consolidarea solidarității prin ameliorarea coordonării achizițiilor de gaze, prin schimburile transfrontaliere de gaze și prin fiabilitatea indicilor de referință, COM(2022) 549 final.

asupra prețurilor, resimțită de cetățenii și industria din Europa, asigurând totodată securitatea aprovizionării și o piață internă funcțională.

2.9. Promovarea producției de amoniac verde și biometan

În ceea ce privește îngrășămintele azotoase, **amoniacul produs din hidrogen regenerabil, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și fără alți combustibili fosili** este o tehnologie care promite să reducă semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră generate de procesul de producție a îngrășămintelor. Utilizarea hidrogenului din surse regenerabile ar elimina și mai mult dependența UE de gazele naturale pentru producția de îngrășăminte. Deși sunt în curs de desfășurare multe proiecte la scară largă, acestea vor începe să producă cantități semnificative de îngrășăminte abia începând din 2025.

Există în continuare provocări în ceea ce privește creșterea producției de amoniac pe baza hidrogenului din surse regenerabile, inclusiv lipsa infrastructurii, accelerarea procedurilor de autorizare și un cadru de reglementare care este încă în curs de elaborare. Planul **REPowerEU** prezintă o serie de acțiuni menite să abordeze aceste provocări. Pe măsură ce prețurile gazelor cresc, aceste proiecte devin viabile din punct de vedere comercial în comparație cu amoniacul bazat pe gaze naturale, accelerând implementarea acestor proiecte. Pentru a contribui la extinderea economiei UE bazate pe hidrogen din surse regenerabile, va fi creată o nouă Bancă europeană a hidrogenului pentru a investi 3 miliarde EUR în relansarea unei piețe a hidrogenului în UE, inclusiv prin corelarea ofertei cu cererea.

Pe lângă cadrul temporar de criză privind ajutoarele de stat, Comisia și-a revizuit și modernizat recent **setul de instrumente privind ajutoarele de stat**²⁶, pe care statele membre le pot utiliza pentru a sprijini transformarea industriei europene a îngrășămintelor azotoase în energie electrică din surse regenerabile sau hidrogen din surse regenerabile, în combinație cu proiecte locale circulare de recuperare a nutrienților, dacă sunt îndeplinite condițiile relevante.

Comisia va avea ca scop asigurarea unui mediu de reglementare stabil și funcțional care să guverneze producția de hidrogen din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon, asigurând astfel dezvoltarea rapidă a unei piețe pentru îngrășămintele pe bază de hidrogen din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon. Comisia va publica în curând două acte delegate în temeiul Directivei (UE) 2018/2001 de stabilire a unui cadru de reglementare pentru combustibilii din surse regenerabile de origine nebiologică.

Biometanul are un potențial promițător de substituie în ceea ce privește gazele, în special acolo unde hidrogenul din surse regenerabile ar fi mai puțin competitiv. Astfel

²⁶ 18 februarie 2022, „Orientări privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie”, C/2022/481; 19 octombrie 2022, „Cadrul pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare”, C (2022) 7388 final.

cum se indică în REPowerEU, stimularea producției durabile de biometan la 35 miliarde de metri cubi până în 2030 este o cale eficientă din punctul de vedere al costurilor pentru realizarea obiectivului ambițios al UE de a reduce importurile de gaze naturale din Rusia. Acest lucru nu numai că va furniza energie din surse regenerabile și va stimula veniturile fermierilor, ci va crea, de asemenea, un nou flux de aprovizionare cu îngrășăminte organice. **Alianța industrială europeană privind biometanul** a fost lansată la 28 septembrie 2022, cu obiectivul ca, până în 2030, să se producă anual și să se utilizeze 35 de miliarde de metri cubi de biometan.

În plus, Comisia va analiza măsurile care pot contribui la **creșterea competitivității îngrășămintelor verzi pe piață** în timpul tranziției către o economie complet decarbonizată.

3. ASIGURAREA DISPONIBILITĂȚII ȘI A ACCESIBILITĂȚII PREȚURILOR ÎNGRĂȘĂMINTELOR LA NIVEL MONDIAL

3.1. Sprijinul UE pentru inițiativele multilaterale și bilaterale

Uniunea Europeană a reacționat rapid la șocul sistemic generat de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei prin intermediul răspunsului bazat pe patru aspecte al Echipei Europa în ceea ce privește insecuritatea alimentară mondială: (1) solidaritate, (2) producție, (3) comerț și (4) multilateralism. În total, se estimează că Uniunea Europeană va furniza 7,7 miliarde EUR până în 2024 pentru a sprijini securitatea alimentară și sistemele alimentare durabile la nivel mondial. UE sprijină, printre altele, măsurile care vizează însănătoșirea solului, precum și o utilizare mai optimă și mai durabilă a îngrășămintelor.

Comisia recunoaște activitatea Grupului de răspuns la criza mondială privind alimentația, energia și finanțele condus de ONU, precum și alte inițiative internaționale, cum ar fi Alianța mondială a G7 pentru securitatea alimentară, Apelul la acțiune și FARM. Aceste inițiative includ măsuri de abordare a penuriei de îngrășăminte, în special prin menținerea deschiderii piețelor și evitarea restricțiilor la export, creșterea temporară a producției de îngrășăminte pentru a compensa penuria, sprijinirea inovării în materie de îngrășăminte și promovarea metodelor de optimizare a eficienței îngrășămintelor.

Comisia consolidează **abordarea multilaterală** în cadrul discuțiilor sale bilaterale cu parteneri strategici. De exemplu, prin intermediul Platformei de colaborare în domeniul agriculturii, înființată cu SUA în noiembrie 2021, sunt abordate aspecte-cheie, cum ar fi lipsa de informații fiabile privind cererea și oferta pe piețele internaționale, necesitatea de a îmbunătăți eficiența producției vegetale și utilizarea nutrienților, precum și rafinarea practicilor de producție utilizând date și aplicații de precizie. Comisia și Canada vor organiza un eveniment comun privind utilizarea durabilă a îngrășămintelor, axat pe optimizarea utilizării și pe dezvoltarea de noi produse.

Comisia se va alătura inițiativei **Global Fertiliser Challenge (GFC)**, lansată în cadrul Forumului economiilor majore din iunie 2022. Inițiativa urmărește să consolideze securitatea alimentară la nivel mondial și să reducă emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură, contribuind la atenuarea penuriei de îngrășăminte, în special printr-o **mai bună gestionare a nutrienților, printr-o eficiență sporită a utilizării îngrășămintelor**,

prin practici agricole alternative și prin alternative la îngrășămintele minerale și este în curs de a identifica acțiuni concrete care contribuie la obiectivele GFC.

Pe lângă impactul invaziei ruse, piețele mondiale ale îngrășămintelor au fost puternic afectate de perturbările pieței. Principalele țări producătoare, precum Rusia și China, au impus restricții la export, care au afectat 20 % din comerțul mondial cu îngrășăminte exprimat în nutrienți²⁷. UE a depus toate eforturile pentru a coopera cu partenerii săi și cu organizațiile internaționale, cu scopul de a evita astfel de restricții în calea comerțului.

3.2. Sprijin pentru țările partenere: gestionarea durabilă a fertilității solului și capacitățile de producție ale fermierilor

Nivelurile globale ale consumului de îngrășăminte minerale pe hectar de teren arabil variază considerabil²⁸. **Practicile agricole diversificate**, accesul la apă, formarea adaptată și serviciile de consiliere rurală, drepturile funciare garantate, accesul echitabil la semințe de calitate și accesul la credite se numără printre principalele pârghii pentru sprijinirea producției și a strategiilor de reziliență ale fermierilor. Acești factori sunt esențiali, în special în zonele în care degradarea terenurilor duce la un răspuns scăzut în urma aplicării de îngrășăminte.

În acest context și în conformitate cu strategiile sale „De la fermă la consumator” și privind biodiversitatea, Comisia se angajează să pregătească, la nivel mondial, terenul pentru **abordări inovatoare în sprijinul gestionării integrate a fertilității solului**, aplicând un set divers de soluții specifice sitului pentru fertilizarea solului, care să conducă la câștiguri de producție durabile. Agroecosistemele diversificate, un conținut mai mare de materii organice în sol și o mai bună gestionare a ciclului nutrienților (i) sporesc reziliența la schimbările climatice, (ii) contribuie la atenuarea schimbărilor climatice printr-o mai mare stocare a carbonului în sol și (iii) îmbunătățesc conservarea biodiversității.

Deși nu toți fermierii sunt afectați în același mod și la aceeași scară în fiecare țară, UE îi ajută pe partenerii săi să își reducă dependența de îngrășămintele importate și de îngrășămintele minerale prin investiții în alternative, inclusiv în îngrășăminte organice, precum și în **agricultura durabilă și gestionarea fertilității solului**. Aceasta este o componentă-cheie a implementării căilor de transformare a sistemelor alimentare naționale conduse de fiecare țară, în urma Summitului ONU privind sistemele alimentare din 2021. În acest scop, vor fi concepute o serie de intervenții finanțate din Instrumentul

²⁷ Instrumentul IFPRI de monitorizare a politicii în domeniul comerțului cu alimente, <https://www.ifpri.org/project/covid-19-food-trade-policy-tracker>

²⁸ De la 20 kg/ha în regiunea Subsahariană la 77 kg în Africa de Nord, 125 kg/h în America de Nord, 155 kg/ha în Europa, 171 kg/ha în America Latină și 294 kg/ha în Asia de Est (2018, Banca Mondială).

IVCDCI²⁹– Europa globală, inclusiv din noul Mecanism pentru alimente și reziliență în valoare de 225 de milioane EUR pentru țările din Africa de Nord și din Orientul Mijlociu, precum și din pachetul pentru dezvoltare al sprijinului în valoare de 600 de milioane EUR anunțat recent din rezervele FED pentru țările ACP și din Mecanismul pentru alimente și reziliență. În special, UE:

- va facilita dialogul și schimbul de experiență, sprijinirea activităților de cercetare și inovare, în special în țările cu un nivel ridicat de utilizare a îngrășămintelor și/sau cu o eficiență scăzută a utilizării nutrienților;
- va colabora îndeaproape cu organizațiile de fermieri din cadrul unor lanțuri valorice agricole specifice și le va corela în mod sistematic cu organizațiile de cercetare agricolă și cu sectorul privat, bazându-se, printre altele, pe portofoliile DeSIRA și AMSC³⁰;
- va promova abordările agroecologice, inclusiv în ceea ce privește lanțurile valorice și culturile concrete, precum și practicile agricole durabile care sunt esențiale pentru îmbunătățirea și susținerea fertilității solului (leguminoase și proteine vegetale, culturi de protecție, agrosilvicultură, policultură-șeptel etc.). De exemplu, astfel de acțiuni vor fi adoptate în Maroc, Tunisia, Egipt, Iordania, Liban și Siria în cadrul „Mecanismului regional pentru alimente și reziliență”, în valoare de 225 de milioane EUR;
- va îmbunătăți accesul la îngrășăminte și utilizarea eficientă a acestora pentru micii fermieri prin instrumente transparente și bine orientate (de exemplu, bonuri valorice electronice, scheme de coplată, utilizarea microdozelor pentru o mai mare eficiență), servicii de consiliere eficiente (calcularea bilanțurilor nutrienților, mobilizarea diferitelor surse de nutrienți) și programe îmbunătățite de subvenționare publică a factorilor de producție pentru îngrășămintele minerale și organice;
- va promova parteneriatele strategice în curs, în special cu CGIAR³¹, cu Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD) și cu FAO, pentru a consolida gestionarea durabilă a fertilității solului și pentru a facilita abordările agroecologice.

În paralel, UE urmărește să își consolideze în continuare **asistența alimentară umanitară**, care se ridică deja la peste 900 de milioane EUR până în prezent în 2022. Cu

²⁹ Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională.

³⁰ DeSIRA: Dezvoltarea inovării inteligente prin cercetare în agricultură. AMSC+: Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice+.

³¹ Grupul consultativ pentru cercetare agricolă internațională.

aproximativ 55 % mai mult decât anul trecut și cu aproape 80 % mai mult decât în 2020. Fondurile vor fi utilizate pentru a consolida securitatea alimentară și starea nutrițională a populațiilor vulnerabile prin modalități care ar urma să varieze în funcție de țară și de contextele regionale (asistență alimentară directă în natură/în numerar, inclusiv numerar cu scopuri multiple, nutriție).

3.3. Transparența pieței și Sistemul de informații privind piața agricolă (AMIS) al G20

UE va continua să promoveze **transparența pieței pentru a asigura stabilitatea piețelor** și pentru a evita perturbarea pieței și creșterea bruscă a prețurilor. Comisia salută extinderea acoperirii AMIS a G20 pentru a include piața îngrășămintelor și se angajează să furnizeze secretariatului AMIS toate datele și sprijinul necesare. În acest sens, Comisia analizează împreună cu statele membre posibilitățile de creștere a finanțării AMIS.

3.4. Facilitarea comerțului mondial cu îngrășăminte

UE va continua să pledeze împotriva măsurilor de restricționare sau de interdicere a exportului de îngrășăminte, astfel cum se reflectă în comunicarea Comisiei din 23 martie. UE va continua să colaboreze îndeaproape cu alte țări în cadrul forurilor internaționale (în special în cadrul OMC, G7, FAO) împotriva restricțiilor comerciale sau a interdicțiilor la exportul de îngrășăminte și va asigura un mediu comercial deschis, transparent și previzibil. În acest sens, UE va promova acțiuni de creștere a transparenței în ceea ce privește restricțiile la export, inclusiv în cazul îngrășămintelor, ca modalitate de punere în aplicare a angajamentelor asumate în temeiul declarației privind insecuritatea alimentară convenite în ultima conferință ministerială a OMC.

Noile rute logistice extinse create de **culoarele de solidaritate UE-Ucraina** au devenit coridoare esențiale pentru exporturile Ucrainei, atât în sectorul agricol, cât și în alte sectoare. Începând cu luna august, **inițiativa privind exportul de cereale prin Marea Neagră**, intermediată de ONU, a contribuit la relansarea transporturilor de cereale din porturile ucrainene de la Marea Neagră. Împreună, ambele inițiative au permis exportul a peste 22 de milioane de tone de cereale, semințe oleaginoase și produse conexe din Ucraina în perioada cuprinsă între lunile mai și octombrie. O parte semnificativă a acestor produse agricole a ajuns în țări partenere aflate în dificultate.

În același timp, UE **a exceptat, în esență, sectorul agroalimentar și îngrășămintele de la măsurile sale restrictive împotriva Rusiei**³². Întrucât aceste sancțiuni nu sunt extrateritoriale, ele nu se aplică întreprinderilor din afara UE și nici persoanelor fizice care își desfășoară activitatea în întregime în afara UE. În plus, se permite ca transferul

³² Singura restricție în vigoare în prezent cu privire la Rusia se referă la importurile în UE de anumite îngrășăminte pe bază de potasă, pentru care există totuși o cotă mare bazată pe consumul anterior. Sancțiunile la adresa anumitor persoane sunt, de asemenea, relevante.

îngrășămintelor pe bază de potasă, originare sau exportate din Rusia către țări din afara UE, să fie efectuat de către operatorii din UE sau pe teritoriul UE³³. Finanțarea sau asistența financiară asociată cu astfel de transferuri este permisă, la fel ca și furnizarea de asigurări. În plus, sancțiunile UE conțin, de asemenea, dispoziții specifice pentru a se asigura că tranzacțiile cu produse agricole rusești, inclusiv îngrășămintele, se pot derula fără probleme. Comisia a emis orientări în acest sens, pentru a sprijini statele membre în punerea în aplicare eficace și uniformă a sancțiunilor impuse de UE, ceea ce este esențial pentru sectorul agroalimentar. În plus, Comisia continuă să colaboreze îndeaproape cu statele membre și cu organizațiile internaționale pentru a se asigura că orientările și punerea în aplicare de către autoritățile competente sunt transparente și coerente, permițând industriei să mențină lanțuri de aprovizionare funcționale în deplină conformitate cu sancțiunile UE și contribuind la disponibilitatea îngrășămintelor pentru fermieri. Sancțiunile UE au un obiectiv clar: să descurajeze războiul de agresiune purtat de Rusia în Ucraina și să răspundă la acesta. Din acest motiv, sancțiunile UE impun restricții asupra unor sectoare-cheie ale economiei pentru a împiedica finanțarea unor venituri semnificative pentru mașina de război rusă și pentru a îngheța activele persoanelor și entităților care sprijină războiul. Cu toate acestea, contrar afirmațiilor din propaganda rusă, aceste obiective nu sunt incompatibile cu securitatea alimentară.

3.5. Abordarea obținerii accesibilității prețurilor printr-un spațiu fiscal sporit

Creșterea prețurilor de import la alimente și îngrășămintele și perturbarea lanțurilor de aprovizionare pentru importatorii de alimente, precum și pierderea de venituri pentru unii exportatori de alimente, contribuie la **nevoi urgente legate de balanța de plăți** pentru anumite țări din afara UE. Contribuția în valoare de 100 de milioane EUR a UE la Fondul FMI pentru reducerea sărăciei și creșterea economică (PRGT) și efectul său de pârgăie vor sprijini țările vulnerabile care au înregistrat o creștere a facturilor de import. FMI a lansat recent o componentă privind șocurile alimentare. UE sprijină această componentă prin contribuția sa la PRGT, deoarece ajută țările ACP (în principal țări cu venituri mici) să aibă acces la împrumuturi preferențiale pentru a atenua consecințele crizei alimentare. În plus, prin intermediul noului mecanism pentru securitate și reziliență alimentară în valoare de 225 de milioane EUR, UE va sprijini, printre altele, stabilizarea balanței de plăți în țările din vecinătatea sudică, iar acest sprijin ar trebui extins și mai mult în 2023.

3.6. Consolidarea parteneriatelor cu instituțiile financiare internaționale

UE va căuta modalități de consolidare a parteneriatelor și de dezvoltare a unor **investiții inovatoare și durabile în sectorul agricol** prin consolidarea cooperării cu instituțiile financiare internaționale în cadrul Global Gateway, ca parte a unui răspuns cuprinzător al Echipei Europa, inclusiv prin intermediul componentei de investiții pentru agricultură în arhitectura deschisă a Fondului european pentru dezvoltare durabilă (FEDD+). FEDD+

³³ Acest lucru nu aduce atingere capacității statelor membre de a lua măsurile necesare pentru a-și proteja interesele de securitate națională.

sprijină sistemele agricole și lanțurile valorice inteligente din punct de vedere climatic. Portofoliul BERD acoperă deja investiții semnificative în sectorul agroalimentar privat. Banca Europeană de Investiții va pune la dispoziția Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (FIDA) un împrumut preferențial în valoare de 500 de milioane EUR pentru a finanța investiții care stimulează producția agricolă durabilă și generează reziliență.

3.7. Comunicarea strategică și combaterea dezinformării

Comisia va intensifica comunicarea comună privind eforturile sale în materie de îngrășăminte la nivel multilateral, regional și național, inclusiv prin intermediul delegațiilor UE, pentru a aborda percepțiile și preocupările din țările partenere. În paralel, UE va continua să monitorizeze și să combată activitățile Rusiei de manipulare a informațiilor și de interferență care vizează deturnarea responsabilității pentru criza securității alimentare de la războiul său de agresiune împotriva Ucrainei, inclusiv prin canalele publice ale UE, cum ar fi EUvsDisinfo, și cu parteneri care împărtășesc aceeași viziune, precum cei din cadrul G7 și NATO.

4. CONCLUZIE

Îngrășămintele sunt importante pentru asigurarea producției continue de alimente și furaje în UE și la nivel mondial. Prețurile ridicate ale gazelor și războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, pe lângă dependența de un număr limitat de furnizori – inclusiv Rusia – au pus în pericol disponibilitatea și accesibilitatea prețurilor îngrășămintelor, periclitanând securitatea alimentară, în special în țările cele mai vulnerabile din lume.

În acest context, sunt necesare acțiuni pe termen scurt pentru a sprijini fermierii și producătorii de îngrășăminte. Acestea constau într-o mai mare transparență a pieței, în măsuri de asistență în beneficiul producătorilor de îngrășăminte și al fermierilor prin intermediul ajutoarelor de stat și al finanțării din partea UE, cum ar fi planurile strategice PAC și măsurile de piață din cadrul rezervei pentru agricultură, în diversificarea surselor de import de îngrășăminte și în măsuri de asigurare a securității gazelor și de limitare a prețurilor gazelor, sprijinind în același timp practicile agricole durabile pentru o mai bună utilizare a îngrășămintelor și pentru reducerea dependenței de îngrășăminte. Astfel de acțiuni ar trebui să rămână coerente cu obiectivele pe termen lung ale Pactului verde european și cu strategiile aferente acestuia.

UE va continua să colaboreze cu statele membre, cu băncile europene de dezvoltare, cu organizațiile internaționale, cu țările partenere și cu alți actori-cheie pentru a atenua impactul creșterii prețurilor îngrășămintelor asupra securității alimentare la nivel mondial și pentru a îmbunătăți utilizarea eficientă a acestora. UE s-a alăturat unor noi inițiative internaționale, cum ar fi provocările globale privind îngrășămintele, își intensifică parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale și va continua să promoveze măsuri de asigurare a transparenței pieței mondiale și de evitare a restricțiilor la export.

Pe termen mediu și lung, o parte importantă a soluției la provocările legate de aprovizionarea cu îngrășăminte, precum și de mediu și climă, constă în sprijinirea tranziției către utilizarea durabilă a îngrășămintelor și utilizarea unor alternative durabile

la îngrășămintele minerale. Sprijinirea reciclării nutrienților din fluxurile de deșeuri și extinderea producției de amoniac verde vor fi acțiuni de însoțire esențiale. Acest lucru va genera beneficii pentru fermieri, mediu și climă și, în același timp, va reduce dependența UE de îngrășămintele pe bază de combustibili fosili. Acest lucru ar trebui să meargă mână în mână cu continuarea acțiunilor, cum ar fi o mai bună transparență a pieței, diversificarea surselor de import, prevenirea restricțiilor pe piață și acțiuni care vizează o aprovizionare cu energie accesibilă și sigură.

Această abordare oferă oportunități și pentru țările partenere ale UE. UE le va sprijini în ceea ce privește promovarea alternativelor la îngrășămintele minerale bazate pe gestionarea durabilă a fertilității solului.

Criza actuală constituie o oportunitate de a accelera tranziția către o agricultură durabilă și un sistem alimentar durabil, îndepărtându-ne de dependența de îngrășămintele sintetice, asigurând în același timp o aprovizionare cu îngrășăminte adecvată și la prețuri accesibile pentru fermierii din UE și din lume.